

ΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ¹

Ὑπὸ

N. I. ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ἐπίσημοι πληροφορίες φέρουν τὴν Κυβέρνησιν ἀποφασισμένην κατ' ἀρχὴν νὰ καταργήσῃ τὸ σύστημα τῆς ποσοστῶσεως τῶν εἰσαγωγῶν (*contrigement*) ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ τετάρτου ἑξαμήνου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ κατὰ τὸν προσεχῆ Μάϊον. Ὁ δ' ἀρμόδιος Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας κ. Γ. Πεσμαζόγλου τονίζων εἰς ἄρθρον τοῦ δημοσιευθέν ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Πρωΐας» (21-1-1934) τὴν πρόθεσιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἄρῃ «βαθμιαίως τοὺς ὑφισταμένους περιορισμοὺς καὶ μέχρι τῶν εἰδῶν πολυτελείας ἀκόμη» θέτει, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄρσιν ταύτην δύο προϋποθέσεις: «Ἐφ' ὅσον πρῶτον ἐξασφαλίσωμεν τὴν κατανάλωσιν ὁλοκλήρου τῆς ἐξαγωγίμου παραγωγῆς μας καὶ δεύτερον ἐφ' ὅσον πᾶν παθητικὸν ὑπόλοιπον τοῦ Ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου δύναται νὰ καλυφθῇ διὰ τῆς προοδευτικῆς αὐξήσεως τῶν ἀδήλων πόρων μας».

Πρέπει νὰ πιστευθῇ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκφράσασα δημοσίᾳ πολλοὺς μῆνας πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῶν τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος σκέψεις αὐτῆς διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ αὐτῆς πρόθεσιν εἶχε νὰ δοκιμάσῃ τὴν σκοπιμότητα τοῦ ὑπ' αὐτῆς μελετωμένου μέτρου εἰς μίαν γενικὴν συζήτησιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἠκούοντο αἱ γνώμαι εἴτε τῶν θεωρητικῶς περὶ τὰ ζητήματα ταῦτα ἀσχολουμένων εἴτε τῶν ἐχόντων σχετικὴν πείραν ἐκ τῆς ἐν τῇ πράξει παρακολουθήσεως τῆς μέχρι τοῦδε ἀσκηθείσης ἐμπορικῆς πολιτικῆς.

Ἡ Ἑλλὰς ὡς γνωστὸν εἶναι ἐκ τῶν χωρῶν ἐκείνων, αἵτινες προέβησαν εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ μέτρου τῆς ποσοστῶσεως τῶν εἰσαγωγῶν ὅτε διεπίστωσαν τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ μέτρου τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τοῦ συναλλάγματος πρὸς πρόληψιν τῆς διαφυγῆς αὐτοῦ δι' εἰσαγωγῶν ἐμπορικῶν μὴ ἀπαραιτήτων. Ὁ σκοπὸς συνεπῶς τῶν λεγομένων «περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς» ὑπῆρξε παρ' ἡμῖν συναλλαγματικὸς (ὅπως συναλλαγματικὸς κυρίως ὑπῆρξε εἰς ὅλα τὰ μικρὰ κράτη) καὶ οὐχὶ προστατευτικὸς ὅπως εἰς τὰς μεγάλας χώρας π.χ. Γαλλία, Μεγ. Βρετανία—διὰ τῶν συμφωνιῶν τῆς Ὀττάβας κτλ.). Ἐν συναρτῇ λοιπὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ μέτρου θὰ ἐξετασθῇ ἐν ἀρχῇ ἡ ἰδέα τῆς καταργήσεώς του.

Ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τοῦ συστήματος τούτου συνηγοροῦν

1. Ε.Κ.Δ.Ο. Ἡ μελέτη αὕτη παρεδόθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐπιθεωρήσεως προτοῦ ἡ Κυβέρνησις ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀπόφασίν της ὅπως ἐμμείνη εἰς τὸ σύστημα τῶν περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς.

τρία κυρίως ἐπιχειρήματα: 1) ὅτι ἡ συναλλαγματική μας κατάστασις ἐβελτιώθη αἰσθητῶς, 2) ὅτι λόγῳ τῆς ὥς ἐκ τῆς κρίσεως μειώσεως τῆς καταναλώσεως πολλὰ τῶν καθορισθέντων ποσοστῶν οὐδὲ κἂν ἐξαντλοῦνται καὶ συνεπῶς 3) εἶναι περιττὸν νὰ ἐξακολουθῇ δεσμευόμενον τὸ ἐμπόριον διὰ συστήματος πιεστικοῦ ἐπιβάλλοντος διατυπώσεις καὶ δαπάνας καὶ προσδίδοντος ἐπὶ γενικῇ ζημίᾳ εἰς τὰς συναλλαγὰς ἓνα χαρακτῆρα στατικὸν τόσον ἀπὸ οἰκονομικῆς ὅσον καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως ἐν γένει.

Α) Ἐν ἑστέῳ ἡ αὐξήσις τοῦ συναλλαγματικοῦ μας ἀποθέματος ὀφειλομένη κατὰ μέγα μέρος εἰς τοὺς γνωστοὺς ψυχολογικοὺς λόγους εἶναι δυνατόν νὰ ἐξανεμισθῇ τόσον εἰς τὴν περίπτωσιν μιᾶς γενικῆς βελτιώσεως τῆς διεθνοῦς νομισματικῆς καταστάσεως, ἢ ὅποια θὰ ἀνεγέννα τὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὰ νομίσματα τῶν μεγάλων χωρῶν, ὅσον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν μιᾶς νέας νομισματικῆς καταιγίδος, ἢ ὅποια θὰ ἔθιγε τὰ νομίσματα τῶν χωρῶν τούτων, ὡς συνέπεια π.χ. εἴτε ἄμεσος εἴτε ἔμμεσος τοῦ πειράματος Ροῦσβελτ. Β) Τὸ ὅτι πολλὰ τῶν ὀρισθέντων ποσοστῶν δὲν ἐξηντλήθησαν εἶναι συνέπεια τῆς ἐξασθενήσεως τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν μεγάλων μαζῶν, ὅπερ ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ μεγαλυτέρα ἀπόστασις μεταξύ ὀρισθέντων ποσοστῶν καὶ πραγματοποιηθεισῶν εἰσαγωγῶν ἐσημειώθη ἐπὶ τῶν τροφίμων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρώτης ἀνάγκης, ἐνῶ ἡ ἀπόστασις αὕτη—ὅσάκις ἐσημειώθη—ἐπὶ τῶν εἰδῶν πολυτελείας ὑπῆρξε σημαντικῶς μικροτέρα· κανεῖς λοιπὸν δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐγγυηθῇ ὅτι ἡ ὀρισθεῖσα ὡς ἐπιτρεπομένης εἰσαγωγῆς ποσότης δὲν θὰ ὑπερβαθῇ αἰρομένων τῶν περιορισμῶν διὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν πολυτελεῖς ἀνάγκαι ὠρισμένης τάξεως δι' ἀσκόπου ἐξαγωγῆς συναλλαγματος, ἢ ὅποια συμβάλλουσα τυχὸν εἰς τὴν ἐπιδείνωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου θὰ ἐπηρέαζε κυρίως τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τῶν μεγάλων μαζῶν, αἵτινες κατ' ἀνάγκην εἶναι αἱ βαρύτερον θιγόμεναι εἰς τοιαύτας περιστάσεις. Τὸ ὅτι δὲ δὲν ἐσημειώθη ἤδη ἐξάντλησις τῶν ποσοστῶν εἰσαγωγῆς ἐπὶ τῶν εἰδῶν πολυτελείας δύναται ἀσφαλῶς νὰ ἀποδοθῇ ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν ψυχολογικὴν ἐπίδρασιν, ἣν ἀσκεῖ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου αὕτη ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως τῶν περιορισμῶν εἰσαγωγῆς. Γ) Ἐὰν τὰ πρῶτα δύο ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῶν περιορισμῶν εἰσαγωγῆς ἐπιχειρήματα δὲν εἶναι ἀκλόνητα, τότε καὶ τὸ τρίτον, τὸ συμπερασματικῶς ἐξ αὐτῶν ἀπορρέον, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱερὸν. Βέβαια, τὸ σύστημα τῶν περιορισμῶν λόγῳ τῆς πιεστικότητος, τῆς ἀποκλειστικότητος καὶ τοῦ δαπανηροῦ αὐτοῦ κατέστη μισαρὸν εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς τάξεως τῶν ἐνδιαφερομένων, καθὼς καὶ εἰς τὸ προσω-

πικόν τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν καὶ λοιπῶν ἐφαρμοζόντων αὐτὸ ὀργανισμῶν λόγῳ τοῦ φόρτου τῆς ἐπὶ πλέον ἐργασίας, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει. Τοῦτο ὅμως δὲν μειώνει ἀσφαλῶς τὴν ἀνάγκην, ἡ ὁποία ὑπαγορεύει τὸ μέτρον. Ἡ δὲ κρίσις ὅτι ἀφαιρεῖ τὸν δυναμισμόν ἀπὸ τὰς συναλλαγὰς εἶναι ἀληθὴς μόνον διότι οἱ περιορισμοὶ ἀσκοῦνται ὑπὸ τύπον προσωρινόν καὶ εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἀσυδότης ἐλευθέρως οἰκονομίας. Ἐὰν τὸ μέτρον ἡσκεῖτο συστηματικῶς καὶ ἐλλόγως δι' ὄργανον διευθύνοντος μὲ πρωτοβουλίαν ἰδίαν, τότε ἀπὸ οἰκονομικῆς μὲν ἀπόψεως αἱ συναλλαγαὶ θὰ ἀνελάμβανον τὸν δυναμικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα (μολονότι θὰ ἐπρόκειτο πλέον περὶ δυναμισμοῦ οὐχὶ αὐτομάτου, ἀλλὰ συνειδητοῦ) ἐνῶ ἡ κοινωνικὴ ὄψις τοῦ ζητήματος θὰ μετεβάλλετο σημαντικῶς.

Ἦδη ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰς προϋποθέσεις ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ ἄρσις τῶν περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς. Ἐπὶ τῆς πρώτης ἐξ αὐτῶν τῆς ἀφορώσης «τὴν κατανάλωσιν ὀλοκλήρου τῆς ἐξαγωγίμου παραγωγῆς μας» δικαιοῦται κανεῖς νὰ διερωτηθῇ περὶ ποίας παραγωγῆς τῶν μεγάλων μας προϊόντων πρόκειται (τοῦ καπνοῦ εἰδικώτερον)—τῆς παραγωγῆς τοῦ 1928—1929 ἢ τῆς παραγωγῆς τοῦ 1932—1933. Διότι, ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ τῆς παραγωγῆς τῶν τελευταίων πρὸ τῆς κρίσεως ἐτῶν, τοιαῦται ποσότητες δὲν φαίνονται νὰ ἔχουν καμμίαν ἐλπίδα διαθέσεως σήμερον, διὸ καὶ πανταχόθεν σχεδὸν συνιστᾶται ὁ περιορισμὸς τῆς παραγωγῆς· ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ τῆς παραγωγῆς τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν, καὶ ἡ ἐξαγωγή αὐτῆς μὲ τὰς σημερινὰς μάλιστα τιμὰς δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζεται ὅτι ἡμπορεῖ νὰ μειώσῃ σημαντικῶς τὸ μέχρι σήμερον σημειούμενον ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Πῶς δὲ νὰ ἐλπίσωμεν ἐπὶ τῆς δευτέρας προϋποθέσεως (κάλυψις παντὸς παθητικοῦ διὰ τῶν ἀδήλων πόρων) ἀφοῦ καὶ διὰ τὴν ναυτιλίαν καὶ διὰ τὰ μεταναστευτικὰ ἐμβάσματα ἡ πρόγνωσις εἶναι σταθερῶς κακὴ;

Εἰς τὰς ἀνωτέρω σκέψεις μας θὰ ἀντιταχθῇ ὅτι πάντως εἰς τὴν ἄρσιν τῶν περιορισμῶν δὲν θὰ ὑποκατασταθῇ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον ἀλλὰ τὸ σύστημα τῶν ἀνταλλαγῶν ὀλοκληρωμένον, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ὁποίου ἡ ἰσοσκέλις τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου εἶναι αὐτόματος. Τοῦτο δὲν εἶναι, δυστυχῶς, ἀληθές: οἱ περιορισμοὶ εἶναι χαλινὸς τῆς εἰσαγωγῆς, ἐνῶ τὸ σύστημα τῶν ἀνταλλαγῶν πρέπει κανεῖς νὰ ἀποφανθῇ ὅτι δὲν εἶναι· πρῶτον, διότι ἡ ὀλικὴ ἀνταλλαγή δὲν εἶναι εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐπιτευκτὴ (συμβάσεις μερικῆς ἀνταλλαγῆς μὲ βαλκανικὰ κράτη) καὶ δεύτερον διότι καὶ ὅπου ἐφηρμόσθη δὲν ὠδήγησεν εἰς τὴν ἰσοσκέλιν, ὅπως ἀποδεικνύει ἡ δημιουργία ἐνεργητικῶν ἢ παθητικῶν εἰς τοὺς συμψηφιστικοὺς λογαριασμούς, τὰ

ὅποια ἐκ τῶν ὑστέρων ἀγωνιζόμεθα νὰ καλύψωμεν. Ἐκτὸς ὅμως τούτου καὶ ἡ ὁλοκλήρωσις τοῦ συστήματος τῶν ἀνταλλαγῶν δὲν φαίνεται εὐκταία, διότι πρέπει, νομίζομεν, νὰ διατηρήσωμεν καὶ ὠρισμένας πηγάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας νὰ ἀντλῶμεν συνάλλαγμα αὐτούσιον· ὅπως δὴ ποτε ἄλλωστε ἡ ὁλοκλήρωσις αὕτη δὲν ἦτο, μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον, οὔτε δυνατὴ ἐφ' ὅσον αἱ τρεῖς ἐκ τῶν πρώτων μεταξὺ τῶν πρὸς ἃς ἐξάγομεν χῶραι, αἱ Ἑνωμένοι Πολιτεῖαι, ἡ Μ. Βρετανία καὶ ἡ Ἰταλία, δὲν ἦσαν διατεθειμέναι νὰ δεχθοῦν ρύθμισιν τοῦ συνόλου τῶν μεθ' ἡμῶν συναλλαγῶν των διὰ συμψηφισμοῦ. Ἀλλὰ τότε τὸ μετὰ τῶν χωρῶν τούτων ἐμπόριον θὰ καθίστατο ἐντελῶς ἀσύδοτον πλὴν ἐὰν ἐπὶ τῶν μετ' αὐτῶν συναλλαγῶν ἴσχυεν αὐστηρὸς ἔλεγχος ἐπὶ τοῦ συναλλάγματος. Τοῦτον ὅμως ἀκριβῶς ἐλεγχθέντα ἀτελεσφόρητον ἦλθε νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ σύστημα τοῦ περιορισμοῦ ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν, τὸ ὅποιον διὰ τοῦ αὐτομάτου μηχανισμοῦ του καὶ τῆς ἰσοπεδωτικῆς ἐπιδράσεώς του κατεσίγασε τὰς διαμαρτυρίας καὶ ἐσταμάτησε σχεδὸν τὰς διπλωματικὰς πιέσεις εἰς ἃς ἔδιδεν ἀδιαλείπτως λαβὴν ἡ μετὰ διακριτικῆς ἐξουσίας ἀσκήσις τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τοῦ συναλλάγματος. Τόσον δὲ ἀπὸ ἀπόψεως κανονικῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου οἱ περιορισμοὶ ἦσαν προτιμότεροι τοῦ ἐλέγχου, ὥστε οὐδεὶς σχεδὸν ἐναντίον αὐτῶν ἐπεκαλέσθη τὴν εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἡμῶν συμβάσεις περιεχομένην ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους—μολονότι τὸ κατὰ πόσον αὕτη παρέχει νομικὸν ἔρεισμα πρὸς διαμαρτυρίαν ἀμφισβητεῖται· ἐνῶ ὅμως τοῦτο δύναται νὰ λεχθῇ ἐξ ἴσου καὶ περὶ τοῦ ἐλέγχου, ὅχι μόνον αἱ διαμαρτυρίαι ὑπῆρξαν συνεχεῖς, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπειλαὶ παντοειδῶν ἀντιποίνων ἀπερίφραστοι.

Ἔως ἐδῶ προσεπαθήσαμεν νὰ ἀνασκευάσωμεν τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῶν περιορισμῶν εἰσαγωγῆς. Ἦδη ἃς ἔλθωμεν εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν κυριωτέρων ἐπιχειρημάτων ὑπὲρ τῆς διατηρήσεώς των.

1. Οἱ περιορισμοὶ τῶν εἰσαγωγῶν ἐπεβλήθησαν, ὡς ἐτονίσθη ἤδη, πρὸς προστασίαν τοῦ ἐμπορικοῦ ἡμῶν ἰσοζυγίου. Ἀσκηθέντες ἐν τούτοις ἐπὶ διετίαν καὶ δημιουργήσαντες μίαν κατάστασιν, ἐξειλίχθησαν καὶ ὡς μέτρον προστατευτικὸν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας—τουλάχιστον δι' ὠρισμένους, εἰ καὶ ὀλίγους ὁμολογοῦμεν κλάδους αὐτῆς. Ἡ προστασία αὕτη εἶναι πλέον ἀμφίβολον ἂν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρθῇ ἄνευ ζημίας· πάντως δέ, ἔστω καὶ ἐν μικρῷ μέρει, θὰ κατέληγεν ἡ ἄρσις αὐτῆς εἰς σπατάλην κεφαλαίων. Καὶ ἂν δεχθῶμεν ἐν τούτοις ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι ἀσταθὲς καὶ πάλιν φρονοῦμεν ὅτι ἡ διατήρησις

τῶν περιορισμῶν ἐπιβάλλεται διὰ γενικωτέρους λόγους: Τὰ βιομηχανικά μας προϊόντα εἶναι ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων, ἐν σημαντικῷ μέτρῳ, καλύπτομεν τὸ ποσοστὸν τῆς ἀνταλλαγῆς ὅπερ ἐπετύχομεν κατόπιν προσπαθειῶν ὅχι μικρῶν, ἀπέναντι τῶν βαλκανικῶν χωρῶν ὠρισμένοι λοιπὸν κλάδοι τῆς βιομηχανίας μας, οἱ μᾶλλον βιώσιμοι, πρέπει νὰ ἀναπτυχθοῦν καὶ διὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν ἔχουν ἀνάγκην προστασίας, ἡ δὲ προστασία τῶν περιορισμῶν εἶναι ἴσως προτιμότερα, καθ' ἣν τοῦλάχιστον διατρέχομεν περίοδον, τῆς ὑπὸ οἰονδήποτε τύπον δασμολογικῆς προστασίας. Πράγματι, τὸ μέτρον τῶν περιορισμῶν ἐνεργοῦν αὐτομάτως καὶ ἀντικειμενικῶς συντελεῖ ὥστε νὰ ἀποσοβοῦνται αἱ ἐκπλήξεις τῆς ἐπιπτώσεως τῶν δασμῶν, αἱ συνέπειαι τῆς ὁποίας οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ προβλεφθοῦν ἐπακριβῶς, διατηρεῖ τὰς τιμὰς εἰς τὰ αὐτὰ περίπου ἐπίπεδα ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς καταναλώσεως καὶ δημιουργεῖ ἐν γένει μίαν κατάστασιν, ἡ ὁποία εὐχερέστερον ἐλέγχεται καὶ ἐξ οἰκονομικῆς καὶ ἐκ δημοσιονομικῆς ἀπόψεως, ἀπὸ ἐκείνην ποὺ δημιουργεῖ ἡ ὕψωσις τῶν δασμῶν. Ἐκ τούτων ἔπεται, ὅτι παρουσιάζει ἀπέναντι τῆς τελευταίας σημαντικὰ πλεονεκτήματα εἰς περίοδον ἰδίᾳ νομισματικῆς ἀσταθείας, μειώσεως τῆς καταναλώσεως καὶ κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ.

Διὰ νὰ διεισδύσωμεν ὅμως διὰ τῶν βιομηχανικῶν μας προϊόντων εἰς τὰς γειτονικὰς ἀγορὰς ἔχομεν ἀκριβῶς ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως τῶν περιοριστικῶν τῆς εἰσαγωγῆς μέτρων εἰς τὰς χώρας ταύτας· καθ' ὅσον αἰρομένων τῶν περιορισμῶν ὁ συναγωνισμὸς τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανιῶν πρὸς τὰς τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν κρατῶν ὑπὸ τὸ καθεστῶς τῆς ρήτηρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους ἀποβαίνει ἀδύνατος. Συμφέρον λοιπὸν ἔχοντες εἰς τὴν διατήρησιν τῶν περιορισμῶν εἰς τὰς μεθ' ὧν συναλλασσόμεθα χώρας καθῆκον ἔχομεν νὰ τοὺς διατηρήσωμεν ἡμεῖς. Τοῦτο δ' ὑποστηρίζοντες δὲν παρορῶμεν ὑπὲρ τῆς μόλις ἀναπτυσσομένης βιομηχανίας τὰ συμφέροντα τῆς ἐξαγωγῆς τῶν κυρίων ἡμῶν προϊόντων· διότι οὔτε τοῦ καπνοῦ, οὔτε τῆς σταφίδος, οὔτε τῶν ἐλαίων, οὔτε τῶν ἐλαιῶν, οὔτε τῶν σύκων ἢ αὐξησις τῆς ἐξαγωγῆς προσκρούει εἰς τοὺς περιορισμοὺς τῆς εἰσαγωγῆς· τὰ μόνα προϊόντα τὰ ὁποῖα θίγονται ἐκ τοῦ μέτρου τούτου εἶναι οἱ οἶνοι καὶ αἱ νωπαὶ ὀπωρᾶι· ἀλλὰ διὰ μὲν τοὺς οἶνους οἱ περιορισμοὶ τῶν εἰσαγωγῶν διὰ τὴν κυριωτέραν χώραν προορισμοῦ, τὴν Γαλλίαν, εἶναι μία κατάστασις διαρκοῦσα ἤδη ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν τῶν δὲ νωπῶν ὀπωρῶν τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον δὲν ἔτυχεν ἀκόμη ὀργανώσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἄνευ τῶν περιορισμῶν αἱ δυνατότητες τῆς ἀναπτύξεώς του θὰ ἦσαν, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, πολὺ μεγαλύτεραι·

2. Ἀλλὰ ἐὰν ἡμεῖς ἐπωφελούμεθα καὶ θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἐπωφεληθῶμεν ἔτι μᾶλλον τῶν περιορισμῶν τῶν ἄλλων καὶ οἱ ἄλλοι θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπωφεληθοῦν τῶν ἰδικῶν μας ἀντὶ παροχῶν εὐνοουσῶν τὴν εἰς τὴν χώραν των ἐξαγωγήν μας. Ἦδη δὲ κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε διεξαχθείσας διαπραγματεύσεις διὰ τὴν σύναψιν συμβάσεων ἀνταλλαγῆς μετεχειρίσθημεν τοὺς περιορισμοὺς τῆς εἰσαγωγῆς ὡς συμβατικὸν ὄπλον, ὃ εὖστοχος χειρισμὸς τοῦ ὁποίου ἀπέδωκεν ἤδη καὶ θὰ ἡδύναντο νὰ ἀποδώσῃ ἔτι σημαντικώτερα ἀποτελέσματα. Πράγματι διὰ τινων μετριασμῶν τῶν περιορισμῶν μὴ ἐπηρεαζόντων τὸ ὅλον σύστημα ἐπετύχομεν ἀπέναντι τῶν γειτονικῶν ἰδίᾳ χωρῶν μίαν πλεον ἢ σοβαρὰν βελτίωσιν τοῦ πρὸς αὐτὰς ἐμπορικοῦ ἡμῶν ἰσοζυγίου, ἐφθάσαμεν δὲ μέχρι τοῦ σημείου νὰ διαπραγματευθῶμεν ἐπωφελῶς καὶ τὴν σταθεροποίησιν τῆς ὑπαρχούσης ἐλευθερίας τῆς εἰσαγωγῆς ὠρισμένων εἰδῶν, ἅτινα ἀρχῆθεν ἡ κυβέρνησις δὲν ἐνόμιζε σκόπιμον νὰ ὑποβάλλῃ εἰς περιορισμοὺς διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο τοῦ χειρισμοῦ τῶν περιορισμῶν ὡς ὄπλου κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῶν συμβάσεων ἀνταλλαγῆς θὰ συνηγόρῃ, καθ' ἡμᾶς, καὶ μόνον τοῦτο ἐπαρκῶς ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς ποσοστῶσεως τῶν εἰσαγωγῶν.

Διετὴς πείρα τῶν περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς θὰ ἔχῃ βεβαίως ὀδηγήσῃ τὰς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας καὶ τοὺς ὀργανισμοὺς, οἱ ὅποιοι παρηκολούθησαν καὶ τὰς μικροτέρας λεπτομερείας τῆς ἐφαρμογῆς των, εἰς ὠρισμένα συμπεράσματα ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐνδεικνυομένας τροποποιήσεις ἢ βελτιώσεις τοῦ προκριθέντος συστήματος.

Τέσσαρα κυρίως προβλήματα τίθενται περὶ τὸ ζήτημα τῶν περιορισμῶν τῆς εἰσαγωγῆς: Ποῖα τὰ ἐμπορεύματα ἐφ' ὧν δέον νὰ ἐφαρμοσθοῦν; Ποῖον τὸ ἐπίπεδον ἐφ' οὗ δέον νὰ ὀρισθοῦν τὰ ποσοστὰ εἰσαγωγῆς; Ποῖος ὁ τρόπος τῆς ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως τοῦ συστήματος τῶν περιορισμῶν καὶ εἰδικώτερον, ποῖα ἡ μᾶλλον ἐνδεικνυομένη κατανομή τῶν ὀρισθέντων ποσοστῶν μεταξὺ τῶν προσώπων ἢ ὀργανισμῶν τῶν ἀσκούντων τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον; Ποῖα ἡ συμβατικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν περιορισμῶν ἐν συναρτήσῃ πρὸς τὴν ὅλην ἐξωτερικὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν τοῦ κράτους;

Μολονότι τὰ τέσσαρα ταῦτα προβλήματα, εἰς τὰ ὁποῖα μὲ ποιᾶν τινὰ αὐθαίρεσίαν τεμαχίζεται τὸ ζήτημα, συμπλεκόμενα μεταξὺ των συναπαρτίζουν ἓνα ἐνιαῖον σύνολον, δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ θεμελιῶδες πρόβλημα εἶναι τὸ τῆς ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως τοῦ συστήματος τῶν περιορισμῶν καθ' ὃ σχετιζόμενον ἄλλωστε πρὸς τὸν γενικώτερον κοινωνικὸν προσανατολισμὸν πρὸς ὃν εἶναι δυνατόν νὰ φέρῃ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς χώρας ἢ υἱοθέτησις τοῦ συστήματος

τούτου ἢ ἐκείνου. Κατόπιν δὲ ἔρχεται, ἴσης ὅμως πρὸς τὸ τῆς ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως σημασίας, τὸ πρόβλημα τῆς συμβατικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν περιορισμῶν, ἀπὸ τὴν ἐπιτυχῇ λύσιν τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ ἐπίτευξις αὐτοῦ τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς μας: ἡ πραγμάτωσις τῆς ἰσοσκελίσεως τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Τοῦ τελευταίου τούτου προβλήματος συναρτήσεις εἶναι τὰ λοιπὰ δύο: τοῦ τῶν εἰδῶν ἐφ' ὧν πρέπει οἱ περιορισμοὶ νὰ ἐφαρμοσθοῦν καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῷ ποσοστῶν αὐτῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως τῶν περιορισμῶν εἰσαγωγῆς καὶ εἰδικώτερον τῆς κατανομῆς τῶν ἀδειῶν ὅχι μόνον διευτυπώθησαν ἐπικρίσεις ἀλλὰ κρατεῖ ἐναντίον αὐτοῦ ἡ πλεον δικαιολογημένη ἐξέγερσις. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι πολὺ συζητήσιμον, ἂν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀπρόσκοπτος ἐφαρμογὴ τοῦ ὅλου μέτρου διὰ τοῦ προτεινομένου, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ σημερινοῦ, τρόπου κατανομῆς τῶν ἀδειῶν, τοῦ συνισταμένου εἰς τὸν ἀπλοῦν καθορισμὸν δι' ἕκαστον εἶδος ὀρίου εἰσαγωγῆς, ἥτις ἐντὸς τοῦ ὀρίου τούτου θὰ ἐνηργεῖτο τοῦ λοιποῦ ἐλευθέρως παρ' οἴουδήποτε. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον τῆς κατανομῆς τῶν ἀδειῶν αἱ κακαὶ κοινωνικαὶ συνέπειαι τοῦ σήμερον ἐφαρμοζομένου συστήματος θὰ ἀπεφύγοντο ἐκλείποντος τοῦ ὑπὲρ ὠρισμένων προσώπων δημιουργηθέντος προνομίου ὡς καὶ τῆς ἀναιδῶς διενεργουμένης ἐπὶ τῶν ἀδειῶν κερδοσκοπίας ἐξ αἰτίας αὐτοῦ. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονῇται ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπερ ἰσχύει σήμερον (ὅπως καὶ αἱ παραλλαγαὶ αὐτοῦ) εἶναι ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον κατέληξεν ἡ πείρα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν περιορισμῶν, ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸ σύστημα τοῦ ἀπλοῦ ἀνωτάτου ὀρίου, (ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἡ σχετικὴ ἐμπειρία), δὲν ἀπέδωκε τὰ προσδοκηθέντα ἀποτελέσματα. Πράγματι δὲ ἡ λειτουργία τοῦ συστήματος τούτου μὴ ἐλεγχομένη εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τὴν εἰσακτέαν ποσότητα καὶ μὴ δυναμένη ἐπαρκῶς νὰ παρακολουθηθῇ λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ συστήματος καταλήγει συχνὰ εἰς μίαν ἀναστάτῳσιν τῆς ἀγορᾶς λόγῳ τῆς ἅμα τῇ ἀνακοινώσῃ τῶν ὀρισθέντων ποσοστῶν ἀθρόας εἰσαγωγῆς, ἥτις ταχέως φέρει τὸ ἀπότομον κλείσιμον τῶν συνόρων, ὅταν ὅμως συνηθέστατα, λόγῳ τῶν ἀναποφεύκτων βραδυτήτων τῶν στατιστικῶν ὑπηρεσιῶν, τὸ ὀρισθὲν ποσοστὸν ἔχη ἤδη ὑπερβαθῇ ἐπωφεληθεισῶν ἐν τούτοις λόγῳ γειτνιασεως ἢ ἄλλης αἰτίας ὠρισμένων μόνον χωρῶν. Ἐντεῦθεν ἐμπορικαὶ ζημίαι, διαμαρτυρία ξένων κυβερνήσεων κλπ.

Φυσικὰ ἡ δοτεὰ λύσις θὰ ἡδύνατο νὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὴν εὐφυᾶ καὶ εὐστοχον διαρρύθμισιν ἐνὸς συστήματος παρεμφεροῦς. Καθ' ἡμᾶς ὅμως τὸ ἀποτελεσματικώτερον ἀπὸ οἰκονομικῆς καὶ δικαιότερον ἀπὸ

κοινωνικῆς ἀπόψεως σύστημα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὀργανωθῇ μόνον ἀπὸ ἓνα κεντρικὸν ὀργανισμόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἀνελάμβανεν ὅχι βεβαίως τὴν ἄσκησιν, ἀλλὰ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ ὅλου ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου· ἄλλως φοβούμεθα ὅτι κἄθε λύσις ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀσυδότου ἐλευθερίας τῶν συναλλαγῶν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μὴ μείνῃ ἀτελεσφόρητος οἰκονομικῶς καὶ ἄδικος κοινωνικῶς· διότι τὸ μέγιστον τῆς ἀποτελεσματικότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῶν συναλλαγῶν δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον ἡ ἐλευθερία αὕτη ἀσκῆται ἀνόθευτος καὶ ἀπόλυτος· ἀφ' ἧς ὅπως ὑποστῇ περιορισμούς, διὰ νὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ πραγματικότης, χάριν τῆς ὁποίας οἱ περιορισμοὶ οὗτοι ἐπεβλήθησαν, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συνάρθρωσις τῶν ἐπὶ μέρους προσπαθειῶν κατὰ τρόπον ὀργανικόν. Μόνον ἄλλωστε ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν μιᾶς παρομοίας ὀργανώσεως ἡ «ὀλοκλήρωσις τῶν ἀνταλλαγῶν» θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἀπὸ λέξεων πραγματικότης.

Ἡ προσπάθεια ὅμως αὕτη τῆς «ὀλοκληρώσεως τῶν συναλλαγῶν» ἀπὸ τὸν ὀργανισμόν τοῦτον δὲν θὰ ἦτο δυνατόν, κατὰ τὴν γνώμην μας, παρὰ νὰ διασπᾷσθαι ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς, τὸν χαρακτῆρα τῆς γενικότητος, τὸν ὁποῖον εἶχε τὸ σύστημα τῶν περιορισμῶν ὅπως ἐφηρμόσθη μέχρι σήμερον παρ' ἡμῖν. Τὰ ποσοστὰ τῆς εἰσαγωγῆς θὰ ἐγίνοντο εἰδικά, ποσοστὰ κατὰ χώρας, παραχωρούμενα μὲ γενναιοδωρίαν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἔκτασιν τῶν παραχωρήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ἐκάστη χώρα θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ προβῇ πρὸς ἡμᾶς. Ὁ καθορισμὸς οὗτος εἰδικῶν ποσοστῶν εἰσαγωγῆς κατὰ χώρας ἀποτελούντων ἀντικείμενον εἰδικῆς πρὸς ἕκαστον κράτος διαπραγματεύσεως εἶναι μία μεταρρύθμισις τοῦ συστήματος τῶν περιορισμῶν τὴν ὁποίαν θεωροῦμεν βασικῶς ἀπαραίτητον καὶ ἐν σημαντικῷ μέτρῳ ἐφαρμόσιμον καὶ χωρὶς ἀποφασιστικὴν στροφὴν πρὸς τὴν διευθυνομένην οἰκονομίαν—ἡ πραγματοποίησις τῆς ὁποίας, κατόπιν ἰδίως τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ ὑπὸ τῶν Βουλῶν, τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὀργανώσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, δὲν φαίνεται βεβαίως ἐπικείμενη, εἰς ὃν τοῦλάχιστον βαθμὸν θὰ ἐθεωροῦμεν αὐτὴν εὐκταίαν.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὅτι ἡ μεταρρύθμισις αὕτη θὰ ἐπιβάλλῃ νέον φόρτον ἐργασίας εἰς τὰς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας, ἀκόμη δὲ καὶ διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ξένων κυβερνήσεων συγχρόνους καὶ κοπιώδεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀπαιτήσουν ἀπὸ τοὺς διαπραγματευτὰς δύναμιν ἐργασίας καὶ εὐστροφίαν ὅχι κοινάς· πρέπει ὅμως νὰ πεισθῶμεν ὅτι ἄλλως ἡ ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ τῆς πολιτικῆς τῶν ἀνταλλαγῶν δὲν θὰ εἶναι ποτὲ πλήρης.

Ἡ στροφὴ αὕτη ἀπαιτεῖ βεβαίως καὶ τόλμην, διότι προϋπὸθεσιν

ἔχει τὴν εἰλικρινῇ ἐγκατάλειψιν τῆς ἀνεπιφυλάκτου ρήτηρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀμοιβαιότητος, τῆς ρήτηρας ΜΕΚ ὑπὸ ὅρους. Καὶ εἰς τοῦτο ὁμως δὲν πρόκειται νὰ καινοτομήσωμεν· διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ρήτρα ἡ ἀνεπιφύλακτος ἔχει δεχθῇ ἀπὸ τοῦ 1931 καὶ δέχεται συνεχῶς κτυπήματα σοβαρά, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ τάσις πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμοιβαιότητος εἶναι γενικὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἡ μεταρρύθμισις αὕτη ἔχει ἤδη πραγματοποιηθῇ ἀπὸ τοῦ τέλους ἤδη τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀπὸ μίαν μεγάλην χώραν, τὴν Γαλλίαν.

Ἴσως ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς ἀμοιβαιότητος συντελέσῃ περισσότερον εἰς τὴν οἰκονομικὴν προσέγγισιν μεταξὺ τῶν κρατῶν ἀπὸ τὴν ἀνεπιφύλακτον ρήτηραν ΜΕΚ, ἡ ὁποία ὡς ἀπεδείχθη πλέον ἀναμφιστάτως ἀντὶ νὰ ὠθήσῃ τὴν κόσμον πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον ἀπέτελεσε παράγοντα τῆς ἐπιτάσεως τοῦ προστατευτισμοῦ. Ἴσως, ἡ ὑπὸ ὅρους ρήτρα ΜΕΚ, χρησιμοποιουμένη κατὰλλήλως ἀπὸ φωτισμένους κυβερνήτας, ἀποβῇ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τοὺς περιορισμοὺς τῆς εἰσαγωγῆς (τὴν πιστευομένην ὡς τὴν φοβερωτέραν μορφήν τοῦ προστατευτισμοῦ) ὄργανον οἰκονομικῆς προσεγγίσεως μεταξὺ τῶν κρατῶν, ὄργανον τῆς προσπάθειας ὅχι πλέον πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον, ἀλλὰ πρὸς «τὴν διεθνῇ ὁργάνωσιν τῶν συναλλαγῶν ἐναντίον τοῦ ἐθνικοῦ προστατευτισμοῦ». Ἴσως, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν παλαιῶν μεθόδων, αἱ ὁποῖαι ἐπιστεύοντο τείνουσαι πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον, αἱ νέαι μέθοδοι αἱ θεωρούμεναι ὑπερπροστατευτικαὶ νὰ δύνανται ἐπιτυχέστερον νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν οἰκονομικὴν προσέγγισιν τῶν κρατῶν μεταξὺ των. κατ' ἀρχὰς τῶν ὁμῶν ἡ τῶν ἐχόντων δεσμοὺς ἀλληλεγγύης οἰκονομικῆς ἰδιαιτέρως στενοῦς, κατόπιν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτὴν ἡπείρον ἢ μεγάλην γεωγραφικὴν περιοχὴν, μέχρις ὅτου φθάσῃ ἴσως ὁ κόσμος ὁλόκληρος εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὀνείρου τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, ἀλλὰ δι' ἄλλης ὁδοῦ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ὅχι τῆς κατ' ἐδάφη, τῆς κατὰ ζώνας οἰκονομικῆς εἰδικεύσεως, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συνθέτου ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία ὁμως δὲν δύναται νὰ εἶναι, οὔτε οἰκονομία πλήρης, οὔτε αὐτάρκης, οὔτε κλειστή.

Ν. Ι. Χατζηβασιλείου